

MATE ŠIMUNDIĆ

ĐAKOVŠTINSKA TOPONIMIJA

Matica hrvatska - Ogranak Đakovo, Đakovo, 1995., str. 172

U bogatom programu 27. Đakovačkih vezova izašla je knjiga dr. Mate Šimundića, profesora na Pedagoškom fakultetu u Mariboru.

Knjiga Đakovštinska toponimija čekala je desetak godina da ugleda svjetlo dana jer je autor rukopis 1986. godine poslao tadašnjim vlastima kao poklon gradu za 750-ti rođendan. Nažalost, autoru je stigao negativan odgovor. Međutim, sve što je vrijedno mora ugledati svjetlo dana, tako se i ova knjiga, zahvaljujući đakovačkom ogranku Matice hrvatske, konačno našla među čitateljima diljem Hrvatske i inozemstva.

Knjiga se sastoji od tri dijela. U prvom dijelu rukopisa dr. Mate Šimundić obrađuje povijesnu toponimiju (honorimi, drimonimi, hidronimi, ekonimi) uzetu iz knjige Ive Mažurana »Popis zapadne i srednje Slavonije 1698. i 1702. godine«. (Osijek, 1986.) Autor navodi da je popis u Đakovštini obavio Emerik Szadecki 1702. na novolatinskom jeziku. Proučavajući te prve podatke i isprave autor je nailazio na velike poteškoće, jer klasična latinica nema znakove za hrvatske glasove č, ć, dž, đ, lj, nj, š, ž. Razni pisari nisu ih dosljedno označavali, već su to činili ili udvojenim slovima mađarskog pravopisa cs, cz, sz, ili po vlastitoj volji, ispuštajući pojedine samoglasnike i suglasnike. Zbog tih nedostataka autor je morao uložiti veliki napor da bi pojedini podatak pročitao. Služeći se znanstvenim instrumentarijem najveći je dio toponima uspješno riješio, a za manji dio, one koji su ostali nepročitani, predlaže svoja tumačenja zasnovana na vrlo prihvatljivim argumentima.

Autor se u drugom dijelu temeljito pozabavio povijesnom toponimijom, tj. iščeznulim selima u Đakovštini, koja su zabilježena u djelima Josipa Bösendorfera »Crnice iz slavonske povijesti« i Ive Mažurana »Popis zapadne i srednje Slavonije 1698. i 1702.«

U trećem dijelu opisana je sadašnja ekonimija. Autor je, polazeći od činjenice da su uglavnom u 18. stoljeću ustaljeni oblici naziva svih sela, iznio osnovne podatke o suvremenim selima u Đakovštini, a najviše se zadržao na ekonomu Đakovo, jer su različita mišljenja o podrijetlu naziva grada Đakova.

O nastanku ekonima Đakovo dr. Mate Šimundić u svojoj knjizi kaže: »Ime grada Đakova, potječe od im. đak, koja je nastala od lat. diaconus. Ta je riječ u našem jeziku stekla sva građanska prava i o tome ne bi trebalo govoriti. Riječ nije došla izravno od lat. diaconus, već se u ranijem stadiju našega jezika govorilo i pisalo dijak, zatim je ispao samoglasnik i, pa se dobio djak. Tek kada je suglasnički skup dj prešao u đ (a to je bilo u XVIII. stoljeću), nastao je današnji oblik«.

U sva tri dijela autor je postupio na jednak, zapravo jedino ispravan način; toponime je poredao abecednim redom. Uz svaki toponim naveden je izvorno zapisan podatak na latinskom jeziku, što je vrlo korisno, jer omogućuje kontrolu čitanja. Nakon toga slijede zemljopisna određenja te etimologije. Podrijetlu toponima i njihovoj srodnosti s drugim riječima posvećena je velika pozornost. Svugdje su priloženi srodni podaci koji su nastali iz istoga korijenskog morfema na cijelom području hrvatskoga jezika, a zatim, kada je bilo potrebno, i iz drugih slavenskih jezika, te romanskih, germanskih, grčkog, hebrejskog, turskog. Ovo je velika odlika hvalevrijednog znanstvenog rada.

Miro Šola, prof.